

קריטריונים לתקצוב רשויות מקומיות

המעוניינות להפעיל את תוכנית "הגנים ובתי הספר של החופש הגדול" –

בגני הילדים ובכיתות א-ג בכל הארץ

כ"ג בסיון תשפ"ה / 19 יוני 2025

תוכן עניינים

א.	רקע ומטרות התקצוב	2
ב.	אוכלוסיית היעד	2
ג.	מסגרת הפעילות	2
ד.	מודל הפעלת התוכנית	3
1.	מסגרות לילדי גני הילדים	3
ד.1.א.	דגשים בתוכנית הפדגוגית	3
ד.1.ב.	הצוות החינוכי	5
ד.1.ג.	הכשרה:	6
ד.1.ד.	אופן התקצוב	6
2.	מסגרות לילדי בתי הספר היסודיים	7
ד.2.א.	דגשים בתוכנית הפדגוגית	7
ד.2.ב.	הצוות החינוכי	8
ד.2.ג.	הכשרה	9
ד.2.ד.	אופן התקצוב	9
3.	מתנדבים	10
ה.	מימון התוכנית	10
ה.1.	תשלומי הורים	10
ה.2.	הרכיבים הממומנים על ידי השלטון המקומי	11
ה.3.	הערות	11
ו.	ועדת חריגים	11
ז.	תבחינים ותנאי סף	12
ח.	סעיף תנאי תשלום ודוחות ביצוע (בהלימה לנספח 1 - מבנה תקציבי)	19
ט.	בקרה ועיצומים	21
	נספח 1: נספח תקציבי	22

א. רקע ומטרות התקצוב

במדי שנה, משרד החינוך מפרסם קול קורא המציע לרשויות להפעיל את תוכנית "הגנים ובית הספר של החופש הגדול", מתוך הבנה שתלמידים בגיל צעיר זקוקים לקשר מתמשך עם מבוגרים משמעותיים. קשר זה עשוי לתרום לתחושת המוגנות של התלמידים ולהתפתחותם הרגשית, החברתית והקוגניטיבית.

לאור אתגרי השנים האחרונות (מגפת הקורונה ומלחמת חרבות ברזל) ובמטרה לקדם את מקצועות ה-STEM, התוכנית תתמקד השנה בתחומי המתמטיקה והמדעים - **"קיץ של חקר וגילוי"** הכוללת שלושה שבועות של הפעלה מתוך רצון לאפשר קשר לנושאים שנלמדו במהלך שנת הלימודים.

התוכנית תופעל בקיץ תשפ"ה בגני הילדים ובבתי הספר בכיתות א-ג, במהלך חודש יולי בין התאריכים 1.7.25-21.7.25 (כולל), במשך 5 ימים בשבוע, במטרה ליצור רצף חינוכי לתלמידים גם בחופשת הקיץ בהיבטים לימודיים לשם סגירת פערים, ובהיבטים חברתיים ורגשיים, בחיזוק תחושת השייכות, המסוגלות והחוסן האישי. וכן, במטרה להגביר את המוגנות של התלמידים בתקופת החופשה ולהקל על נטל ההורים. כל זאת, בכפוף להנחיות מנהל הביטחון במשרד החינוך, משטרת ישראל ומדיניות התגוננות של פיקוד העורף, ככל שיהיו.

במהלך הפעלת התוכנית יעסקו המשתתפים בתכנים חינוכיים, רגשיים וחברתיים ובתוכניות הפגה והעשרה. המשרד רואה בתוכנית זו נדבך נוסף בפעולות המשרד לצמצום פערים, לטיפוח תרבות פנאי משמעותית ולחיזוק מקומו של המוסד החינוכי כעוגן לקהילה, כמו כן, התכנית הינה ביטוי לאחריות הכוללת שחשים כל השותפים כלפי ילדי ישראל ולנכונותם לפעול כדי להעניק להם מענה חינוכי מיטבי במהלך חופשת הקיץ בפרט בעת הזאת.

ב. אוכלוסיית היעד

- התוכנית מיועדת לילדי גני הילדים בגילאי 3-6 ולתלמידים בבתי הספר היסודיים בכיתות א-ג, הלומדים במסגרות החינוך הרגיל, בחינוך הרשמי והמוכר שאינו רשמי (מוכש"ר), שתוקצבו על ידי משרד החינוך בשנת תשפ"ה, ולגבי המוכש"ר – שיש להם רישיון והכרה תקפים לש ולגבי המוכש"ר – שיש להם רישיון והכרה תקפים לשנת תשפ"ה.
- התוכנית מיועדת לתלמידים עם צרכים מגוונים, לרבות תלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים הלומדים בבית ספר רגיל, בשילוב אישי בכיתה הרגילה ובכיתת חינוך מיוחד, שאינם נכללים בתוכניות להארכת שנת הלימודים לתלמידי החינוך המיוחד.

ניתן לכלול בבקשת התקצוב כיתות חינוך מיוחד בבתי ספר רגילים, בהתאם לפירוט שלהלן:

הפרעות התנהגות - סוג כיתה 17	עיכוב התפתחותי - סוג כיתה 29
לקות למידה - סוג כיתה 20	עיכוב שפתי - סוג כיתה 30
כיתות משכל גבולי - סוג כיתה 23	

ג. מסגרת הפעילות

התוכנית תתקיים על פי המפורט להלן:

שעות	ימי פעילות	סך כל היקף הפעילות	תאריכים	מספר תלמידים ממוצע בקבוצה	אוכלוסיית היעד
7:30–13:00	א-ה	15 ימים	1.7-21.7	25	גני ילדים (כולל גנים בחטיבה צעירה)
8:00–13:00				28	שבבות א-ג
				8	כיתות החינוך המיוחד

לתשומת ליבכם - יום א' 13.7.25 יתקיים צום י"ז בתמוז

* כל שינוי במועד הפעלת התכנית ו/או במרחב השונה מהנקוב בקול הקורא, מחייב בהגשת בקשה חריגה במערכת המקוונת. אין להפעיל את התכנית טרם קבלת אישור מראש

** גני הילדים יפעלו על-פי הנחיות הקול קורא בלבד ורק בתוך גני הילדים להם סמל מוסד. ראה סעיף ו' (ועדת חריגים) לעניין זה.

*** לרשות יש גמישות לקבוע את הרכב כוח האדם המועסק, תוך שמירה על המוגדר בסעיף התקצוב, בדגש על סלי תקצוב ובכפוף למסגרת התקציב הנתונה. ככל והרשות תרצה לתת מענה להיקף שעות רחב יותר, תעשה זאת מתקציבה.

**** התכנית "גנים ובתי ספר של החופש הגדול" מתקיימת במוסדות החינוך לאחר סיום שנת הלימודים, אי לכך במהלכה תלמידים ישובצו למוסדות בהם הם לומדים בשגרה. שיבוץ תלמיד במסגרת אחרת תאפשר במקרים חריגים במסגרת העלאת בקשה חריגה במערכת המקוונת ואישורה על ידי המשרד.

ד. מודל הפעלת התוכנית

1.ד מסגרות לילדי גני הילדים

1.ד.א דגשים בתוכנית הפדגוגית

1. יושם דגש על צמצום פערים בשפה, קידום אוריינות לשונית וטיפול אהבת הספר וחדוות הקריאה לצד הנחת תשתית לקידום חשיבה מתמטית ומדעית תוך שילוב פעילויות חווייתיות המקדמות סקרנות חקר וגילוי.
2. היבטים רגשיים- חברתיים ישולבו בתוכנית ובדגש על מענה מותאם לצרכים והמשך פיתוח כיש ורי חיים.
3. תכנים לימודיים- העשרת הילדים בנושאים מתחומי הדעת ועבור ילדים העולים לכיתה א' –מיקוד בשפה ומתמטיקה.
 - לילדים בגיל 3-4 - מיקוד בהעשרת שפה דבורה (אוצר מילים וכישורי שיח)
 - פעילויות קריאה - פעילויות חווייתיות סביב ספרים, לרבות הקראת ספרים מספריית פיג'מה בשילוב תיאטרון /תיאטרון בובות /יצירה
 - פעילות תנועתית - פעילויות המאפשרות לילדים פיתוח מוטוריקה גסה מיקוד בפעילויות במרחב החצר והמרחב החוץ גני (מגוון משחקי תנועה, ריקוד, פעילות גופנית וכו') ופיתוח מוטוריקה עדינה (גזירה, הדבקה, לישה, ציור, פיסול וכו') לאורך כל שעות היום
 - פעילויות יצירה והבעה - פעילויות הבעה בחומרים לשם עיבוד רגשי של חוויות הילדים ומתן אפשרויות לביטוי אישי והבעה.
 - התכנית הפדגוגית תוגש בפורמט של תוכניות עבודה שבועיות כתובות עם מגוון נושאים ופעילויות שתוצענה לצוותים החינוכיים לבחירה. לכל אחד מהנושאים המוצעים יש מבנה קבוע המחולק לחמש יחידות שהן חמישה ימי פעילות; היום הראשון מתמקד במפגש ראשוני עם הנושא, בהעלאת ידע קודם, במיפוי התכנים מתוך שותפות / שאילת שאלות / תחומי התעניינות של הילדים. היום החמישי והאחרון של הנושא, מתמקד בהיזכרות, שיחזור התכנים, המושגים, הפעילויות וההתנסויות לשם העמקת הידע. לעיתים, בהתאם לנושא נערכת ביום החמישי "מסיבת נושא" חווייתית.
4. הצעות לנושאים לבחירה בתשפ"ה- הנייר, האוויר, אור וצל, עפיפונים, סיפורים על: חתולים, כלבים זאבים ושועלים

התכניות השבועיות שתונגשנה לבחירה, כוללות הדגשים שצוינו, ובשנת תשפ"ה יובלטו הרכיבים הבאים:

1. צמצום פערים בתחום השפה והאוריינות – בתוכניות הנכתבות תינתן תשומת לב ייחודית לטיפול השפה ולקידום היבטים מגוונים של השפה: לדוגמה - הבנה של טקסטים בשיח הדבור; הבנה של טקסטים בשיח הכתוב; היענות לתקשורת לשונית; הבעה מילולית תקשורתית ורלוונטית לסיטואציה, לנושא, לתחום ולהקשר; טיפוח שיח אורייני דבור, העמקת ההיכרות עם טקסטים מעולם הספרות היפה לילדים והבנת שפת הספר;

- הרחבה והעשרה של אוצר מילים ומושגים בתוך הקשר ובדרכים טבעיות; הבנה של רגשות, חידות, משלב לשוני גבוה; הבנה והבעה של מסרים גלויים וסמויים תוך מתן תשומת לב לרגישויות חברתיות ואישיות.
2. מפגש משמעותי עם ספר – שילוב של ספרות יפה לילדים רצוי מתוך תכנית ספריית פיגמה ומכתבאת אלפנוס, היכרות עם עולם הספר, טיפוח אהבה לספר, היכרות עם מבנה הספר, יצירת חיבור אישי – רגשי וחברתי, עידוד שיח אורייני, קריאת הסיטואציה המסופרת, קישורה לעולמות תוכן נוספים, הבנה של המסרים ומתן מקום להתייחסות רלוונטית.
3. יתקיימו פעילויות חווייתיות של חקר וגילוי המקדמות תשתית מתמטית ומדעית תוך שמירה על כללי הבטיחות.
4. פעילות בקבוצה קטנה – פעילויות בתיווך הגננת יתמקדו בפורום של קבוצה קטנה המאפשרת את מגוון סוגי התיווך, המעקב וההוראה באופן הנותן מענה לילדים שונים.
5. כמו כן מגוון הנושאים משנים קודמות ימשיך לעמוד באתר החופש הגדול לבחירת הצוותים החינוכיים והילדים:
- [לרשותכם מגוון נושאים משנים קודמות:](#)
 - [צבעים \(קישור לדוגמא\)](#)
 - [אולימפיאדה בגן, מסביב לעולם, אוספים ותחביבים, סיפורי אריות.](#)
 - [נושא הקיץ בשפה הערבית](#)
 - [קישור לתכנית הפדגוגית מתשפ"ד](#) בנושאים: אוכל ובישול, גדול וקטן, כלים, כדורים, עיגולים וגלגלים
 - [קישור לתכנית הפדגוגית מתשפ"ג](#) בנושאים כגון: אדמה, הים והחוף, כלי תחבורה, הפלסטיק
 - [קישור לתכנית הפדגוגית מתשפ"ב](#) בנושאים כגון: בין חברים, השמחה והצחוק, הבית שלי וממלכת הצמחים.
 - [קישור לתכנית הפדגוגית מתשפ"א](#) בנושא: הקיץ שלי
 - המיקוד יהיה בעבודה בקבוצות קטנות לקידום הילדים ולצמצום פערים התפתחותיים בהיבטים: לימודי, רגשי-חברתי וסנסומוטורי.
6. במסגרת התוכנית השבועית ניתן יהיה לשלב גם את התכנים הבאים:
- "מעברים" - ליצירת רצף חינוכי בין גן הילדים וכיתה א' [תוכנית מעברים גן-יסודי](#) [תכנית מעברים בשפה הערבית](#)
 - תכנים לימודיים - [צמצום פערים בשפה ואוריינות-אוגדן פעילויות בעברית ובערבית](#)
 - לילדים בגיל 3-4 - מיקוד בהעשרת שפה דבורה - [מילת היום בגן](#)
 - פעילויות קריאה - ספרית פיג'מה - [תכנית "תיקני ספרים מטיילים"](#)
 - פעילות סנסו-מוטורית - תנועתית - [לא נפסיק לשחק, פנקסון- תנועה ומשחק בגן הילדים](#)
 - פעילויות יצירה והבעה בחומרים - [אוגדן ביטוי אישי והבעה בחומרים](#)
 - [מתמטיקה זה משחק ילדים](#) (בשפה העברית), [מתמטיקה זה משחק ילדים](#) (בשפה הערבית)
 - [גיאומטריה זה משחק ילדים](#)
 - [היכון, הכן צא- יום המשחקים-עלון לצוותי הוראה](#) (בשפה העברית),
 - [היכון, הכן צא- יום משחקים](#) (בשפה הערבית)
 - ["שי פעילויות"](#) למתנדבים
 - [לשימושכם תכנים בנושא תכנית "מעברים" רשותית](#)
7. בהתאם להחלטת הרשות, הארוחה תוכל להיות ממומנת במסגרת התכנית או לחילופין תינתן הנחיה לתלמידים להביא מדי יום כריך ובקבוק מים מהבית. מומלץ לקיים שיח על חשיבות התזונה הבריאה.
8. ליווי פדגוגי - המשרד מאפשר קבלת ליווי פדגוגי ע"י זכיון המשרד, במטרה לסייע לרשות ולגני הילדים בבניית תוכנית רשותית/ גנית. הליווי ניתן על ידי מלווים פדגוגיים מקצועיים בעלי הכשרה וניסיון משמעותי בתחום החינוך והפדגוגיה, ללא כל עלות מצד הרשות, בכפוף לקבלת בקשה במערכת הממוחשבת מהרשות ולאישור תקציבי מטעם המשרד, ובמגבלות התקציב הקיים לנושא.

ד.1.ב הצוות החינוכי

הצוות המוביל בגן: הצוות החינוכי יכלול שני מבוגרים לפחות מעל גיל 18 על פי אחת האפשרויות הבאות:

- אפשרות א: מיועדת לחינוך הרשמי ולחינוך המוכר שאינו רשמי - בעדיפות ראשונה תועסק הגננת של הגן. בעדיפות שנייה גננת¹ בעלת תעודת הוראה, שסיימה לפחות 80% מדרישות התואר, שתועסק ע"י הרשות ותקבל שכר נפרד בגין עבודתה בתוכנית. נוסף על כך תומכת חינוך המועסקת בגני הילדים על ידי הרשות/הבעלות. הרשות תתעדף תומכות חינוך שמועסקות בחודש יולי בשגרה (תומכות חינוך דור ב').
- אפשרות ב: מיועדת לחינוך הרשמי ולחינוך המוכר שאינו רשמי במקרים שלא נמצאו גננות מקצועיות ועל פי שתי ההתניות להלן במצטבר:

תפקיד הגננת ינתן בעדיפות הראשונה, לתומכת חינוך הקבועה העובדת בגן. בעדיפות שניה ובאישור מנהל מחלקת החינוך, גורם חיצוני- תומכת חינוך מובילה המועסקת על ידי הרשות בשגרה/סטודנטית להוראה/סטודנטית בעלת ניסיון של שנה לפחות בעבודה עם ילדים/מדריכה מתוך מאגר תוכניות העשרה (כמו קרב ומיל"ת), בעלת ניסיון של שנה לפחות בעבודה עם ילדים. ונוסף על כך תומכת חינוך המועסקת בגני הילדים על ידי הרשות/הבעלות או שתועסק ע"י הרשות/הבעלות. הרשות תתעדף תומכות חינוך שמועסקות בחודש יולי בשגרה (תומכות חינוך דור ב'). ניתן להסתייע בנוסף לצוות האמור, כמבוגר שלישי בגן, במד"צית - מדריכה מסייעת צעירה שהיא בוגרת כיתות י"ב, שהשתתפה בקורס הדרכה של משרד החינוך או של תנועת נוער/ארגון נוער.

רכזת גנים² (בחינוך הרשמי ובמוכר שאינו רשמי): בגנים בהם לא משובצת גננת מוסמכת בתכנית, תמונה רכזת עבור חמישה – שבעה גנים לכל היותר, שתועסק ע"י הרשות, ותקבל שכר בגין עבודתה בתוכנית כמפורט בהמשך. הרכזת תעבוד חמש שעות ביום ובנוסף שעת הכנה וריכוז סה"כ 6 שעות ביום. בתפקיד הרכזת רשאית לשמש אך ורק גננת מוסמכת. המועצות האזוריות בלבד תוכלנה להעסיק אדם בעל תעודת הוראה או בוגר אוניברסיטה בתחום החינוך או בוגר מכללה מוכרת להוראה ובעל ותק של שלוש שנות הוראה לפחות. ניתן להסתייע במתנדבים, בהתאם להוראות הדין החלות לעניין זה.

הערות-

- איוש הצוות החינוכי במתכונת האמורה לעיל הוא תנאי סף לתקצוב התוכנית כולה. ככל שהרשות מבקשת להוסיף צוות חינוכי מעבר להיקפים הנדרשים לעיל - היא רשאית לעשות זאת מתקציבה בלבד.
- עניין התומכת החינוך השנייה בגילאי 3-4 (המתקצבת ע"י המשרד עבור 12 חודשים) – על הרשות המקומית לאייש התקינה של תומכות החינוך השניות מעבר לנקוב בקול קורא זה בכל גן ילדים שבו תופעל מסגרת קיץ עם 30 ילדים ומעלה. בגנים אלו תוצב תומכת חינוך שנייה אשר תהיה זכאית לתגמול ותקצוב כמצוין בסעיף ד.1. בלבד. היקף תגמול עבור משרות תומכות החינוך השניות שיתקצבו במסגרת קול קורא זה לא יעלה על היקף המשרות המאושרות לרשות במסגרת התקצוב השוטף של שנת הלימודים. למען הסר ספק יובהר כי השיבוץ יהיה בהתאם להוראות ההסכם הקיבוצי.
- הרשות מחויבת לדרוש מכל גן/רכז/מורה/מדריך/סייע/מד"צ אסמכתאות הכשרה, עבודה ותעודה לרבות אישורים (בהתאם לנדרש) בהתאם לחוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים התשס"א-2001 ובהתאם לחוק למניעת העסקה במוסדות מסוימים של מי שהורשע באלימות כלפי ילדים וחסרי ישע, התשפ"ג-2023 ולשמור זאת אצלה.
- כמו כן, הרשות מחויבת לפעול בהתאם להוראות הדין החל לעניין מניעת ניגוד עניינים ובפרט לעניין העסקת קרובי משפחה.

¹ הניסוח לאורך כל המסמך מוצג בלשון זכר או נקבה, אך מיועד לשני המינים.

² רכזת גני הילדים אמונה על 5-7 גנים והינה מנהלת של קבוצת הגנים הללו במסגרת ההתוכנית בכל ההיבטים הארגוניים והפדגוגיים, תגיע פיזית ל 3-4 גנים מגני הקבוצה בכל יום בימי התוכנית ותקיים בהם פעילות פדגוגית, מתן ליווי והנחייה פדגוגית לצוותים החינוכיים ומעקב אחר יישום התכנית, מתן מענה לצוותים החינוכיים ולצרכים שעולים בשטח, מתן מענה לילדים עם צרכים מיוחדים, וכן תשמש אשת הקשר אל מול ההורים.

ד.1.ג הכשרה

- א. **הכשרת חובה** - חלה חובה על: הגננת בגן, התומכת חינוך שמועסקת בתפקיד הגננת באשכול גנים (5-7 גנים עליהם אמונה גננת מקצועית), רכזת אשכול הגנים- גננת מקצועית (המונה 2-7 גנים) לעבור הכשרה פיזית/מקוונת בהיקף של 3 שעות, ע"י יחידת הביטחון **ברשות המקומית** בנושא ביטחון, בטיחות, שע"ח ופעילות חוץ כמפורט במסמך הנחיות משרד החינוך כתנאי לקבלת אישור הפעלת התוכנית ברשות המקומית ובגן הילדים.
- ב. **הכשרת רשות (בחירה)** - רשויות ומוסדות שבוחרים ונמצאים זכאים לקבל ליווי בכתיבת התוכנית- יתקיים מפגש מקוון ע"י הזכ"ח הפדגוגי.

ד.1.ד אופן התקצוב

הרכיבים הממומנים על ידי משרד החינוך (ראו נספח 1- נספח תקציבי). תקצוב לפי תלמיד עבור ארבעה סלי תקצוב ומתן אפשרות לגמישות בהפעלה במסגרת כל סל: הוראה/הדרכה; ניהול ותפעול; העשרה (תתאפשר עד 25% גמישות בהעברה מסל לסל, ובלבד שסל הניהול והתפעול לא יעלה על 15%); סל גמיש.

▪ סל הוראה/הדרכה

○ תקציב עבור גננת

מודל התקצוב מניח ש-70% מהגננות הן גננות מוסמכות או סטודנטיות להוראה או מדריכות מתוך מאגר תוכניות העשרה (כמו קרב ומיל"ת), בעלות ניסיון של שנה לפחות בעבודה עם ילדים. השכר המחושב לגננת באחד מהפרופילים הללו הוא 75 ש"ח ברוטו לשעה + עלויות מעסיק (כולל נסיעות) שעובדת שש שעות ביום (מתוכן חמש שעות בפועל ושעה להכנה וריכוז).

מודל התקצוב מניח ש 30% מהגננות יהיו בפועל תומכות חינוך או מדריכות חיצוניות. במקרה זה, המודל מניח עלות תקצוב של 42.5 ש"ח ברוטו לשעה + עלויות מעסיק (כולל נסיעות) וסה"כ עלות שעתית כוללת של 59.57 ש"ח לשעה.

יודגש, שהתעריף השעתי הנו אפקטיבי הכולל כיסוי מלא לכל הנדרש להעסקה וככל ותהא חריגה ממנו, מכל סיבה- ההפרש יושלם ע"י הרשות

○ תקציב עבור תומכת חינוך

מודל התקצוב מניח ש-90% מהתומכות חינוך הן תומכות חינוך גני הילדים שמועסקות בשגרת שנת הלימודים ומחויבות לעבודה גם בתקופה זו. במקרה זה, המודל מניח שעלות התגמול הנוסף לתומכת חינוך היא 180 ש"ח ליום (מעבר לשכר שמשולם עבור תקופה זו) כולל עלויות מעסיק בהתאם לכל דין ולכל ההסכמים החלים על המעסיק.

מודל התקצוב מניח ש-10% מהתומכות חינוך הן תומכות חינוך תומכות חינוך חדשות, שאינן עובדות במהלך שנת הלימודים בגני הילדים. במקרה זה, המודל מניח תקצוב של תומכת חינוך בעלות של 42.5 שקל ברוטו לשעה + עלויות מעסיק (כולל נסיעות), וסה"כ עלות שעתית כוללת של 59.57 ש"ח לשעה.

○ תקציב עבור מד"צית - עלות שכר מינימום על פי חוק, ברוטו + עלויות מעסיק (כולל נסיעות).

התעריף השעתי הנו אפקטיבי הכולל כיסוי מלא לכל הנדרש להעסקה וככל ותהא חריגה ממנו, מכל סיבה- ההפרש יושלם ע"י הרשות.

▪ תקצוב רכיב הריכוז - תקצוב לרכזת גנים, שעובדת חמש שעות ביום ובנוסף עוד שעת הכנה וריכוז בשכר של 75 שקל ברוטו לשעה + עלויות מעסיק (כולל נסיעות) סה"כ 6 שעות. לרכזת שתפעל במפתח של 5 ועד 7 גנים יתווסף שכר בחלק היחסי של הגנים שמעל 5. התעריף השעתי הנו אפקטיבי הכולל כיסוי מלא לכל הנדרש להעסקה וככל ותהא חריגה ממנו, מכל סיבה- ההפרש יושלם ע"י הרשות.

- סל ניהול - תקצוב עבור תקורות לניהול המסגרות כמפורט בסעיף ה'2 להלן.
 - סל העשרה - תקצוב עבור חומרים מתכלים, פעילויות העשרה, תרבות וכו.
 - סל גמיש שבאפשרות הרשות לתעדף עבור הנושאים הבאים:

1. תוספת כוח אדם מקצועי כגון- יועצת, קלינאית תקשורת, מנתחת התנהגות, מרפאה בעיסוק, גננת שילוב.
2. הגדלת השכר לגננות
3. השלמת השכר הנורמטיבי לעלויות השכר בפועל ככל שיש צורך
4. מלגות להורי הילדים
5. ארוחת בוקר קלה במימון המסגרת

▪ הערות:

1. הסלים ייקבעו לפי מפתח תקצוב נורמטיבי לפי תלמיד, על פי ממוצע התלמידים המותאם לשכבת הגיל בקבוצה.
2. התעריף המירבי לשעה ברוטו עבור שעת הוראה/הדרכה, לא יעלה על 120 ש"ח לשעה
3. תינתן עדיפות להעסקת סיעות חדשות לתכנית לתלמידות בוגרות בתיכונים ממגמת חינוך לגיל הרך – מצורף קובץ רשימת התיכונים בארץ שיש להם בוגרות מגמת חינוך לגיל הרך וניתן לפנות אליהם.
4. הרשות הינה המעסיק ואחראית לכלל זכויות העובדים והתשלומים בהתאם לכל דין ובכפוף להסכמים בתוקף החלים על המעסיק

2.ד מסגרות לילדי בתי הספר היסודיים

2.ד.א דגשים בתוכנית הפדגוגית

בשכבות א-ג הנושא המרכז הוא " קיץ של חקר וגילוי"

▪ פעילויות חינוכיות- חלק מהתוכנית יוקדש לפיתוח מיומנויות יסוד, הפעילות תתקיים בדרכי למידה מגוונות, בשילוב פעילויות רגשיות וחברתיות, למידה סביב נושאים הקרובים לעולמם של התלמידים ומותאמים לגיל. יושם דגש על למידה חווייתית, יצירתית, מגוונת ובין תחומית תוך מתן מענה לשונות ולקידום היכולות של התלמידים. מומלץ להקדיש לפחות שעותיים ביום לתכני הלימוד המוצעים.

- בשכבות א'-ג': מיקוד הלמידה יהיה בתחום המדעים והמתמטיקה, בשילוב היבטים רגשיים וחברתיים, תוך שמירה על כללי הבטיחות, בהתאם לחוזר מנכ"ל - הבטחת בטיחות במעבדה.

▪ פעילויות רגשיות-חברתיות - חלק ניכר מהתוכנית יוקדש למיומנויות רגשיות וחברתיות וחיזוק אוריינות-מדעית באופן חווייתי, במתודות יצירתיות, מגוונות ובין תחומיות, תוך מתן מענה לשונות ולקידום תלמידים המתקשים ותלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים. בפעילויות כגון: שיח חברתי-ערכי בפתיחת יום ובסגירתו, פעילויות הפגתיות, משחקי פנאי, הפסקות פעילות."

▪ פעילויות העשרה – מומלץ לשלב בכל יום חשיפה והתנסות בתחומי העשרה, כגון אומנויות, ספורט, תנועה, תיאטרון, מוזיקה, מוזיאון, סיורים, טיולים, למידה חוץ כיתתית ועוד בזיקה לנושא המרכז.

▪ חובה לשלב במהלך הפעילות את התוכנית עוצרים לפני שנפגעים, בנושא בטיחות ילדים

- ליווי פדגוגי - תכנית פדגוגית עם מגוון פעילויות תוצע לצוותים החינוכיים כמו כן, המשרד מאפשר קבלת ליווי פדגוגי במטרה לסייע לרשות ולבתי הספר בבניית תוכנית רשותית/ בית ספרית. הליווי ניתן על ידי מלווים פדגוגיים מקצועיים בעלי הכשרה וניסיון משמעותי בתחום החינוך והפדגוגיה, ללא כל עלות מצד הרשות בכפוף לקבלת בקשה במערכת הממוחשבת מהרשות ולאישור תקציבי מטעם המשרד, ובמגבלות התקציב הקיים לנושא.
- לרשויות שיבחרו בכך, תתקיים ארוחת בוקר במסגרת התוכנית, תוך כדי קיום שיח על חשיבות התזונה הבריאה.
- [לשימושכם תכנים בנושא תכנית "מעברים" רשותית.](#)

ד.2.ב הצוות החינוכי

- מורות/מדריכות-

מורים/מדריכים המובילים וצמודים לקבוצה לאורך כל ימי ושעות הפעילות

- אפשרות א: מורה מצוות בית הספר שבו מתקיימת הפעילות/בית ספר אחר, בעלת תעודת הוראה, שסיימה לפחות 80% מדרישות התואר, שתקבל שכר נפרד ונוסף בגין עבודתה בתוכנית.
 - ניתן לשבץ מורים למחצית התקופה ולמחצית השנייה לשבץ מורים אחרים, בכיתות ג' ניתן לשבץ מורים לתקופה של שבוע.
- אפשרות ב: בעדיפות ראשונה, עוזר/ת חינוך שפעלה במהלך השנה בבתי הספר או סטודנטית להוראה או סטודנטית בעלת ניסיון בעבודה עם נוער.

בעדיפות שניה, מדריכה מוסמכת בעלת ניסיון בעבודה עם נוער, שהיא סטודנטית להוראה/סטודנטית/מדריכה מתוך מאגר תוכניות העשרה כמו קרב, מיל"ת/מדריכה מוסמכת מתחום הספורט, בליווי מד"צית - מדריכה מסייעת צעירה, בוגרת כיתות י-יב, שהשתתפה בקורס הדרכה של משרד החינוך או בקורס הדרכה של תנועת נוער/ארגון נוער.
- רכזי התוכנית בבית הספר

בכל בית ספר הרשות תמנה לפחות רכזת אחת לניהול התוכנית. בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם בעל תעודת הוראה או בוגר אוניברסיטה בתחום החינוך או בוגר מכללה להוראה מוכרת וכן בעל ותק של שלוש שנות הוראה לפחות.
- רכזת התוכנית: בעדיפות ראשונה מצוות בית הספר, שתקבל שכר מהרשות בגין עבודתה בתוכנית. מנהלת בית הספר רשאית לבחור אם לשמש בעצמה רכזת בתוכנית בתמורה לקבלת שכר (מעבר לשכרה כמנהלת במהלך שנת הלימודים).
- סגנית הרכזת: בבתי ספר גדולים שבהם נרשמו 150 תלמידים ומעלה, בשכבות חט"צ-ג', הרשות תמנה סגנית רכזת- את יועצת בית הספר. במידה והיועצת לא מעוניינת בכך, תמנה הרשות מורה, בעדיפות ראשונה מצוות בית הספר. סגנית הרכזת תקבל שכר מהרשות בגין עבודתה בתוכנית. הסגנית תשמש משנה לרכזת התוכנית בכל הנושאים. במקרה של פיצול הפעילות לשתיים, תהיה הסגנית אחראית על החלק האחד ותשמש גם כמנהלת שלו על כל המשתמע מתפקיד זה, ועל החלק השני תהיה אחראית רכזת התוכנית.
- יובהר כי איוש הצוות החינוכי במתכונת האמורה לעיל הוא תנאי סף לתקצוב התוכנית כולה. ככל שהרשות מבקשת להוסיף צוות חינוכי מעבר להיקפים הנדרשים לעיל, היא רשאית לעשות זאת מתקציבה בלבד.
- ניתן להסתייע במתנדבים בהתאם להוראות הדין החלות לעניין זה

- הרשות מחויבת לדרוש מכל מורה/עוזר-חינוך/מדריך/ מד"צ אסמכתאות הכשרה, עבודה ותעודה לרבות אישורים (בהתאם לנדרש) בהתאם לחוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים התשס"א-2001 ובהתאם לחוק למניעת העסקה במוסדות מסוימים של מי שהורשע באלימות כלפי ילדים וחסרי ישע, התשפ"ג-2023 ולשמור זאת אצלה.

ד.2.ג הכשרה

- חובה- לרכזת בית ספרי ולסגנית הרכזת, הכשרה פיזית/מקוונת בהיקף של 3 שעות, ע"י יחידת הביטחון ברשות המקומית בנושא ביטחון, בטיחות, שע"ח ופעילות חוץ כמפורט במסמך הנחיות משרד החינוך, כתנאי לקבלת אישור הפעלת התוכנית בבית הספר ובגן.
- הכשרת רשות (בחירה)** - רשויות והמוסדות שבוחרים לקבל ליווי בכתיבת התוכנית (ובמגבלת התקציב העומד לטובת הנושא)- יתקיים מפגש מקוון ע"י הזכ"ן הפדגוגי

ד.2.ד אופן התקצוב

הרכיבים הממומנים על ידי משרד החינוך (ראו נספח 1- נספח תקציבי).

1. תקצוב לפי תלמיד עבור ארבעה סלי תקצוב ומתן אפשרות לגמישות בהפעלה במסגרת כל סל: הוראה/הדרכה; ניהול; העשרה (תתאפשר עד 25% גמישות בהעברה מסל לסל); סל גמיש
 1. סל הוראה/הדרכה - תקצוב למורה שעובדת שש שעות ביום (מתוכן חמש שעות בפועל ושעה להכנה), בשכר של לפחות 75 שקל לשעה ברוטו + עלויות מעסיק (כולל נסיעות) . ניתן להשתמש בתקציב זה לטובת שני בעלי תפקיד בפרופיל שכר נמוך יותר על פי מפתח זה: עבור עוזר חינוך/מדריכה מוסמכת, לפחות 50 שקל לשעה ברוטו + עלויות מעסיק (כולל נסיעות) עבור מד"צית - עלות שכר מינימום על פי חוק ברוטו + עלויות מעסיק (כולל נסיעות). התעריף השעתי הנו אפקטיבי הכולל כיסוי מלא לכל הנדרש להעסקה וככל ותהא חריגה ממנו, לא משנה מה הסיבה- ההפרש יושלם ע"י הרשות:
 2. סל ניהול - תקצוב עבור תקורות לניהול המסגרות כמפורט בסעיף ה'2 (בעמוד 11).
 3. סל העשרה - תקצוב עבור חומרים מתכלים, פעילויות העשרה ותרבות וכולי.
 4. סל גמיש לטובת-
- (1) תוספת כוח אדם מקצועי כגון - יועצת, מורה לחינוך מיוחד/מורת שילוב, מורה מקצועית למתמטיקה, אנגלית, מדעים וכד' (ניתן להעסיק את בעלי התפקידים/מורים מקצועיים המצוינים בסעיף זה לתקופה חלקית באופן המותאם לתוכנית הבית ספרית)
- (2) הגדלת השכר למורים, לרכזים הבית ספריים ולסגני הרכזים.
- (3) מלגות למשתתפים
- (4) ארוחה קלה בבוקר במימון המסגרת
5. הערות:
1. הסלים ייקבעו לפי מפתח תקצוב נורמטיבי לפי תלמיד, על פי ממוצע התלמידים המותאם לשכבת הגיל בקבוצה.
 2. התעריף המירבי לשעה ברוטו עבור שעת הוראה/הדרכה, לא יעלה על 120 ש"ח לשעה.

- רכיבי תקצוב סל ריכוז - תקצוב לרכזות בית הספר - רכזת התוכנית, ובבתי ספר שבהם נרשמו 150 תלמידים ומעלה - תקצוב נוסף עבור סגנית רכזת. כל אחת בשכר של לפחות 75 שקל ברוטו לשעה + עלויות מעסיק (כולל נסיעות). הרכזת עובדת עד שבע שעות ביום, ובנוסף, תקבל גם עד שלוש שעות הכנה עבור כל שבוע

- לפני תחילת פעילות המסגרות. סה"כ עד 38 שעות בשבוע. סגנית רכזת עובדת עד שש שעות ביום, ובנוסף, תקבל גם שעת הכנה עבור כל שבוע לפני תחילת פעילות המסגרות. סה"כ עד 31 שעות בשבוע.
- אבטחה - 100% עלות האבטחה לפי מוסד בהתאם לתעריף הנורמטיבי שנקבע.
- הערה: תקצוב לסל ריכוז ואבטחה יועבר לרשויות על בסיס הפעלתו של המוסד בתוספת דמי ניהול לתפעול כמפורט בנספח 1 - ראו הנספח התקציבי.

3.7 מתנדבים

מתנדבים יסייעו להפעלה השוטפת של התוכנית. בכל מקרה, המתנדבים לא יהיו אחראים לבדם על קבוצה או תלמיד בודד, אלא יפעלו תמיד לצד איש צוות נוסף. המתנדבים יגיעו בקביעות מדי שבוע או ברצף של יומיים לפחות.

התכלול, השיבוץ, המעקב וההפעלה של המתנדבים יבוצעו על ידי הרשות המקומית ובאחריותה, והכל בהתאם להוראות כל דין. על הרשות המקומית לכלול את המתנדבים במסגרת הכיסויים המפורטים בפרק ז, "תבחינים ותנאי סף", וככל הנדרש - בביטוח מתנדבים על פי נוהל הפעלת מתנדבים של המוסד לביטוח הלאומי, וכן לוודא קבלת אישור בהתאם לחוק למניעת העסקתם של עברייני מין במוסדות מסוימים, התשס"א-2001 ובהתאם לחוק למניעת העסקה במוסדות מסוימים של מי שהורשע באלימות כלפי ילדים וחסרי ישע, התשפ"ג-2023.

ה. מימון התוכנית

1.ה תשלומי הורים

הרשויות הכלולות בתוכנית נחלקות לשלוש קבוצות, בכל הנוגע להשתתפות ההורים במימון התוכנית, בהתאם למדד הלמ"ס שהיה בתוקף בשנת הלימודים תשפ"ה

- רשויות באשכולות למ"ס 1-4: נוסף על השתתפותם של משרד החינוך והרשויות במימון התוכנית, תהיה השתתפות של הורים, כאשר גובה השתתפותם של ההורים בעלות התוכנית הוא 5 ₪ ליום: : סך הכול 75 ₪ לכל תלמיד בכיתות ג-ג, לכל פרק הזמן (15 ימים).
- רשויות באשכולות למ"ס 5-7: נוסף על השתתפותם של משרד החינוך והרשויות במימון התוכנית, תהיה השתתפות של הורים, כאשר גובה השתתפותם של ההורים בעלות התוכנית הוא 20 ₪ ליום: סך הכול 300 ₪ לכל תלמיד בכיתות ג-ג, לכל פרק הזמן (15 ימים).
- רשויות באשכולות למ"ס 8-10: נוסף על השתתפותו של משרד החינוך במימון התוכנית, תהיה השתתפות של הורים. גובה השתתפותם של ההורים בעלות התוכנית באשכולות אלו הוא 30 ₪ ליום: סך הכול 450 ₪ לכל תלמיד בכיתות ג-ג לכל פרק הזמן (15 יום).

הערה: ברשויות הכלולות באשכולות למ"ס 5-10 תוכל להעמיד הרשות המקומית מערך מלגות לטובת הורי המשתתפים המתקשים לעמוד בתשלומי ההשתתפות ותפרסם להורים את האפשרות לקבלת מלגות ואת התנאים הנלווים. ניתן יהיה להשתמש בתקציב הגמיש לצורך מימון המלגות ברשות, ככל ובוצע פרסום.

השתתפות בעלויות המעטפת בערוצי התקצוב הקיימים

- משרד החינוך יתקצב את הרשויות המקומיות באשכולות למ"ס 4-1 של המדד החברתי כלכלי בגין הסעות התלמידים בשיעור של 100% נורמטיבי. רשויות באשכולות למ"ס 5-10 יתקצבו בהתאם לשיעור ההשתתפות החל בשנת הלימודים הרגילה.
- יובהר כי אין בביצוע התוכנית משום יצירת זכאות חדשה לתלמיד, להסעה או לתומכת חינוך, אם לא היה זכאי לכך בשנת הלימודים שקדמה למועד ביצוע התוכנית.

- למען הסר ספק, משרד החינוך מתקצב את הרשויות בגין הצוות המנהלי בבתי הספר ובגני הילדים, התומכת החינוך השנייה בגני הילדים ותומכות חינוך המיוחד והתומכות חינוך תומכות חינוך הרפואיות למשך 12 חודשים. לא יועבר תשלום נוסף לרשויות בגין העסקתם בשבועות אלו, להוציא את הסעיפים שסוכמו במסגרת ההסכמים הקיבוציים.
- לתלמידים עם זכאות לסל אישי ו/או זכאות לתומכת חינוך רפואית, הלומדים בגן/בביתה לחינוך רגיל, שמקבלים בפועל תמיכה מסוג סיוע לאורך השנה בהתאם להחלטת ועדה מוסמכת (ועדת זכאות ואפיון, ועדה בינמשרדית וכו') ומשתתפים בפעילות הגנים ובתי הספר של החופש הגדול תשובץ תומכת חינוך אישית גם במהלך הפעילות בחופשה בהיקף שעות שבועיות זהה לזה שהיה במהלך השנה. בהתאם לדיווח של הרשות המקומית, משרד החינוך יתקצב את הרשות עבור תומכת חינוך שעבדה במהלך כל השנה, בהתאם להסכם קיבוצי כללי- תומכות חינוך שנחתם ב-08.08.2023. עלות תגמול הנוסף לתומכת חינוך אישית (שצמודה לילד) הינה 75 ₪ ליום, מעבר לשכרה שמשולם עבור תקופה זו) כולל עלויות מעסיק בהתאם לכל דין ולכל ההסכמים החלים על המעסיק-ובהתאם לדיווחי הרשות

2. הרכיבים הממומנים על ידי השלטון המקומי

- השתתפות הרשויות בהסעות התלמידים היא בהתאם לקריטריונים הקיימים במהלך שנת הלימודים (במקביל המשרד יממן את חלקו בהתאמה כפי שצוין לעיל, בהתאם לדיווח מתאים).
 - עלויות תקורה ומנהלה לצורך הפעלת התוכנית ברשות המקומית, לרבות העמדת בעלת תפקיד מטעם הרשות אשר תרכז את התוכנית ברמה היישובית עבור בתי הספר וכן בעלת תפקיד אשר תרכז את התוכנית ברמה היישובית עבור הגנים, בתיאום עם משרד החינוך. לרשותה של הרשות המקומית עומד סל "ניהול ותפעול" שניתן לעשות בו שימוש למימון עלויות אלו.
 - מימון עלויות תפעול שוטפות בבית הספר, כגון ניקיון, חשמל, מים, טלפון. לרשותה של הרשות המקומית עומד סל "ניהול ותפעול" שניתן לעשות בו שימוש למימון עלויות כגון אלו. אין לממן תשלום זה מהסל המוסדי בגפ".
 - כיסוי ביטוחי הולם לתוכנית כמפורט בסעיף 2 שלהלן.
 - עבור רשויות באשכול 5-10:
1. גביית התשלומים מההורים.
 2. סיוע למשפחות מעוטות יכולת אשר יתקשו לעמוד בתשלומים עבור השתתפות ילדיהן בתוכנית.

3. הערות

למען הסר ספק, משרד החינוך, המתקצב את הרשויות המקומיות בגין עלויות "ניהול ותפעול", יכיר בכל הוצאה רלוונטית שתוצא לצורך ביצוע התוכנית, ובלבד ששיעור סל עלויות הניהול והתפעול לא יעלה על 15% מסך התקצוב הנורמטיבי (שכולל את ההכנסות הנורמטיביות של הרשות מהמשרד וההורים כפי שהוגדרו במסמך זה). בכל מקרה, הרשות לא תחרוג מהתקציב המיועד למימון התוכנית כמפורט בנספח התקציבי המצורף. למען הסר ספק, על הרשויות להעמיד לטובת תלמידי החינוך המיוחד שייכללו בתוכנית את התומכות חינוך ואת מלווי ההסעות, ככל שיש בהם צורך, שכן המשרד מעביר לרשויות תקציב לטובת שכרם גם עבור תקופה זו.

1. ועדת חריגים

במקרה שהרשות מעוניינת לפעול בדרך שאינה מוגדרת במפורש במסמך זה, עליה להפנות מראש בקשה חריגה במערכת הממוחשבת מטעם משרד החינוך ולקבל לכך מענה מועדת חריגים, לרבות להיבט התקציבי (ככל שרלוונטי), טרם הפעלה באופן אחר. יובהר כי ללא אישור מראש לביצוע החורג מהמתווה המפורט לעיל, הבקשה לא תידון בדיעבד. כל אישור שאינו של ועדת החריגים אינו רלוונטי.

ז. תבחינים ותנאי סף

1. הרשות תעמוד בכל תבחיני הסף להלן ותפעיל את התוכנית על פי מתווה ההפעלה שבנספח 1
 2. הרשות המקומית תפעיל את השירותים הנדרשים לקיים את התוכנית בבתי הספר ובגני הילדים, במתכונת דומה לזו שפועלת במהלך שנת הלימודים, בכל הפרמטרים, בשינויים המחויבים, לרבות אלה:
 - התפעול השוטף של בית הספר וגני הילדים (מנהלה, ניקיון, חשמל, מים, טלפון וכולי).
 - שירותי אבטחה.
 - הסעות תלמידים לזכאים.
 - מתן כיסוי ביטוחי כנדרש בסעיף 1ז (סעיף קטן 35).
 - העמדת תומכת חינוך שנייה בגני הילדים המתוקצבים לכך (בכפוף לאמור בסעיף ד.1.ב).
 - העמדת תומכות חינוך רפואיות לתלמידים זכאים, במהלך התוכנית בשעות הבוקר.
 - העמדת תומכות חינוך לתלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים.
- הערה: למען הסר ספק יובהר, שמשרד החינוך יקוזז תשלומים מרשויות מקומיות שלא יעמידו מכל סיבה שהיא את התומכות חינוך האישיות לתלמידים משולבים ו/או תלמידים הזכאים לתומכות חינוך רפואיות בתקופת הפעילות.
- מועצות אזוריות אשר מבקשות להפעיל את התוכנית ביישובים אשר בתחומן, יפנו בבקשה לוועדת חריגים לאגף לקשרי שלטון מקומי במשרד החינוך, בליווי מכתב מנומק, עם העתק לרפרנטית המחוזית. ועדת החריגים תדון ותשיב לפניית המועצה טרם מועד תחילת התכנית. האישור יהיה בכפוף לחתימתה על כתב התחייבות להפעלת תוכנית "גנים ובתי ספר של החופש הגדול" במועצות האזוריות.
- הוראות סעיף זה לא יחולו על הפעלת המסגרות בגני ילדים ביישובים.
3. התלמידים שישתתפו בתוכנית הם תלמידי גני הילדים בגילאי 3-6 וילדי כיתות א-ג, בחינוך הרגיל ותלמידים הזכאים לשירותי חינוך מיוחדים, הלומדים בבית ספר רגיל, בשילוב אישי בכיתה הרגילה ובכיתת חינוך מיוחד, שאינם נכללים בתוכניות להארכת שנת הלימודים לתלמידי החינוך המיוחד (כפי שהוגדר בסעיף ב לעיל) במוסדות החינוך המתוקצבים - הרשמיים והמוכרים שאינם רשמיים (שהוכרו על ידי משרד החינוך בשנת תשפ"ה ויש להם רישיון תקף לשנה זו). ברשויות שבהן יש גם בתי ספר/גני ילדים בחינוך הרשמי והמוכש"ר, הרשות תפעיל את התוכנית הן בבתי הספר/גני ילדים בחינוך הרשמי והן בבתי הספר/גני ילדים בחינוך המוכר שאינם רשמי (מוכש"ר).
 4. הרשות תיבחר את הגופים המפעילים³, וכן יבחרו שני רכזים רשמיים- רכז רשותי לבתי הספר בתוכנית ורכז רשותי לגני הילדים בתוכנית, מולם תעבודנה הרפרנטיות המחוזיות.
 5. ברשות תוקם ועדת היגוי רשותית שבה יהיו שותפים מנהלת אגף החינוך ברשות, מנהלת מחלקת גני הילדים, רכז רשותי של התכנית לבתי הספר ורכז רשותי לגני הילדים, המפקחת המתכללת מטעם משרד החינוך, מפקחות גני ילדים, יו"ר ההנהגה הישובית או מי מטעמו וגורמים נוספים על פי שיקול דעתו. תפקיד הוועדה הוא תכנון רשותי של המהלך וליווי התוכנית במהלך ההפעלה. לרבות גיבוש תוכנית עבודה רשותית בגנים, בהתאם למדיניות משרד החינוך והרשות וליעדיהם.

³ אם הרשות אינה מפעילה את התוכנית באופן ישיר.

6. תוכנית עבודה רשותית הכוללת שני חלקים: תכנית פדגוגית שאושרה וחתומה על ידי מפקחות גני הילדים בתוך המערכת המתוקשבת וקובץ מצבת כח אדם שאושרה על ידי הרשות המקומית לגני הילדים ויש להעלות אותה במערכת המתוקשבת, לא יאוחר מתאריך 23.6. בבתי הספר לא נדרש להגיש תוכנית רשותית.
7. מובילות התוכנית ברשות הן מנהלת אגף החינוך בשיתוף המפקחות המתכללת, מנהלת מחלקת גני הילדים/יסודי בשיתוף מפקחות גני הילדים/יסודי.
8. בגני הילדים - על הרשות להגיש תוכנית עבודה רשותית ולכתוב אותה בתוך המערכת ואותה תאשרנה מפקחות גני הילדים. (ללא חתימת ואישור מפקחות גני הילדים על התכנית הפדגוגית לא תאושר התכנית הרשותית ותקציבה). לא תתאפשר הגשה שלא באמצעות המערכת המתוקשבת או מעבר לתאריך ה-26.6
9. בגני הילדים - תכנית עבודה גנית תוגש ישירות לרכז הרשותי של גני הקיץ, אשר יאשר את התכנית והעתק שלה ימצא מונגש בתוך הגן לצוות החינוכי ולבקר - מצורפת תוכנית עבודה גנית
10. באחריות הרשות לוודא שבכל בית ספר תיכתב תוכנית עבודה בית ספרית על פי הטופס המקוון במערכת.
11. באחריות הרכז הרשותי להגיש תוכניות עבודה בית ספריות במערכת המתוקשבת.
12. במידה והרשות תבחר להפעיל את התוכנית באמצעות גופים מפעילים:
 - על הרשות יהיה להתחשב עד כמה שניתן בצורכי אוכלוסיות היעד שבתוכנית.
 - תינתן עדיפות למורות מבתי הספר/גננות העובדות ביישוב.
 - על הרשות לוודא כי ההסכם עם המפעילים יכלול בתוכו את התחייבות המפעיל לשלם את שכר הרכזות/המורות/ הגננות/המדריכות על פי השכר שהגדיר משרד החינוך לכל אחד מבעלי התפקידים.
13. הגופים המפעילים יידרשו לעמוד בדרישות הוראות כל דין.
14. אם הרשות תפעיל את התוכנית בעצמה ולא באמצעות גוף מפעיל:
 - על הרשות יהיה להתחשב עד כמה שניתן בצורכי אוכלוסיות היעד שבתוכנית.
 - תינתן עדיפות למורות מבתי הספר/גננות.
 - הרשות המפעילה תידרש לעמוד בהוראות כל דין.
15. מספר המינימום בכל מסגרת הוא 15 ילדים בגני ילדים ו-60 תלמידים בבתי הספר. אם תהיה מסגרת עם מספר תלמידים נרשמים מתחת למינימום, תהיה הרשות המקומית רשאית להעתיק את הפעילות למוסד אחר. למען הסר ספק, לא תיווצר זכאות חדשה לתלמיד להסעה בגין העברת התלמידים למוסד חינוכי אחר.
16. במקרה של איחוד שני בתי ספר, יתקצב רכז אחד ומאבטח אחד לשני בתי ספר שאוחדו. במקרה זה על הרשות להפנות בקשה, באמצעות הפיקוח, לאיחוד בתי ספר. התקצוב מותנה באישור הבקשה מראש. למען הסר ספק, המבנה בו תתקיים הפעילות המאוחדת נדרש לעמוד בדרישות שנקבעו בחוק התכנון והבניה ובדרישות כל דין.
17. בגני הילדים הפעילות תתקיים אך ורק בתוך גני ילדים להם סמלי מוסד שפעלו לאורך כל השנה.
18. הרשות מתחייבת להפעיל מנגנונים להרשמת התלמידים ולגביית תשלומי הורים. יש לשמור את הדוחות ולהנגיש למשרד על פי הצורך.
19. באחריות הרשות לוודא שמתקיים מעקב נוכחות תלמידים יומי בכל המוסדות. יש לשמור את דוחות הנוכחות ולהציג למשרד על פי הצורך.
20. על הרשות להנגיש את המידע לגבי התוכנית לכל בעלי העניין ברשות ובכלל זה, רכזות התוכנית בבתי הספר, מנהלות הגנים וההורים, באמצעות מכתבים, מפגשים, אתר וכדומה.

21. הרשות תפעיל את התוכנית בבתי הספר, על פי מודל ההפעלה.
22. פתיחת התוכנית בגני הילדים ברשות מותנית בקבלת אישור המפקחת הרפרנטית במחוז על גני החופש הגדול ומפקחות גני הילדים על התוכנית הפדגוגית הרשותית.
23. פתיחת התוכנית בבתי הספר ברשות מותנית בקבלת אישור המפקחת המתכללת ומפקחות בתי הספר על התוכניות המוסדיות.
24. הרשות תמנה בכל בית ספר עד שתי רכזות לניהול התוכנית - רכזת התוכנית וסגנית רכזת, כמפורט בסעיף ד.2.ב. בעדיפות ראשונה מצוות בית הספר, שתקבלנה שכר בגין עבודתן בתוכנית. מנהלת בית הספר רשאית לבחור אם לשמש בעצמה רכזת בתוכנית בתמורה לקבלת שכר. בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם בעל תעודת הוראה או בוגר אוניברסיטה בתחום החינוך או בוגר מכללה להוראה מוכרת ובעל ותק של שלוש שנות הוראה לפחות.
25. הרשות תמנה רכזת גנים (לכל 5-7 גנים שאין בהם גננת מוסמכת), בעדיפות ראשונה הגננת של הגן ומצוות הגיל הרך ביישוב כמפורט בסעיף ד.1.ב, שתקבל שכר בגין עבודתה בתוכנית. בתפקיד זה רשאי לשמש אך ורק אדם בעל תעודת הוראה או בוגר אוניברסיטה בתחום החינוך או בוגר מכללה להוראה מוכרת ובעל ותק של שלוש שנות הוראה לפחות.
26. רכזות התוכנית בבתי הספר: מנהלות בתי הספר תודענה למנהלת אגף החינוך ולמפקחת אם הן מעוניינות להשתלב בתוכנית. אם אינן מעוניינות, הן מוזמנות להמליץ על רכזת מבית ספרן וכן לידע על מורים נוספים שמעוניינים להשתלב בתוכנית. אם לא יימצאו מתוך בית הספר, ימונו רכזים חיצוניים.
27. גננות גני הילדים תודענה למנהלת מחלקת גני הילדים ולמפקחות גני הילדים אם הן מעוניינות להשתלב בתוכנית. להן תינתן עדיפות ראשונה. תינתן עדיפות ראשונה לתפקיד רכזות הגנים: לגננות/גננות מובילות/מדריכות/יועצות ברשות, העומדת בדרישות התפקיד כאמור בסעיף ז'1 25.
28. תכנית עבודה רשותית פדגוגית בגני הילדים תתוכנן ביחד עם מפקחות גני הילדים ותאושר בחתימתם ובתוך המערכת המתקשבת לאישור המפקחות רפרנטיות המחוזיות של גני החופש הגדול, הכוללת שני קבצים: תכנית פדגוגית לאישור וחתימת מפקחות גני הילדים וקובץ מצבת כח האדם שאושר על-ידי הרשות המקומית.
29. תוכנית עבודה גנית, מוסדית של גני הילדים: לא תעלה למערכת המתקשבת. היא תוגש על ידי מנהלת הגן לאשור הרכז הרשותי של גני הילדים ועותק שני של התכנית הגנית יוצג בתוך הגן לצוות החינוכי בקלסר ויוגש לבקר. מצורף קישור לתכנית תוכנית עבודה גנית.
30. על רכזת חמשת עד שבעת הגנים לגבש תכנית עבודה גנית אחת לכל חמשה עד שבעה גני הילדים, על פי התבנית של תכנית עבודה גנית שנקבעה על ידי משרד החינוך בקובץ המצורף.
31. תוכנית עבודה בית ספרית: על רכזת התוכנית בבתי הספר לגבש תוכנית עבודה בית ספרית ולהעלותה כטופס דיגיטלי במערכת המקוונת.
32. הרשות מתחייבת להעביר כל מסמך ונתון שתתבקש לצורך תהליכי הליווי, הבקרה וההערכה של התוכנית.
33. הרשות מתחייבת לפעול בהתאם לאמור בחוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים, התשס"א-2001 ובהתאם לחוק למניעת העסקה במוסדות מסוימים של מי שהורשע באלימות כלפי ילדים וחסרי ישע, התשפ"ג-2023.
34. הרשות המקומית תנהל את הפעילות בקבוצת כרטיסי חשבונות רשותיים נפרדים ברמת מוסד שבהם יירשמו ההכנסות וההוצאות, בתוך הפרדה בין סעיפי ההוצאה שמרכיבים את התוכנית.
35. הרשות מתחייבת להפעיל את התוכנית בהתאם למתווה ההפעלה שקבע המשרד וכן לממן את כל המרכיבים כאמור בסעיף ה'.

36. ביטוח

1. הרשות המקומית ו/או הגוף המפעיל את התוכנית מטעמה יערכו/ יקיימו ביטוחים הולמים ביחס לשירותים שאותם מבצעים במסגרת התכנית נשוא קול קורא "הגנים ובית הספר של החופש הגדול" – בגני הילדים ובכיתות א-ג בכל הארץ, 2025 תשפ"ה (להלן: "התכנית") ככל שנהוגים בתחום פעילותם (לדוגמה: ביטוח חבות מעבידים, רכוש, ביטוח אחריות כלפי צד שלישי או כל ביטוח אחר רלוונטי לפי העניין), בגבולות אחריות סבירים בהתאם לאופיים והיקפם של הפעילות והשירותים המבוצעים על ידם במסגרת התכנית. ככל ויועסקו על ידי הרשות המקומית ו/או על ידי הגוף המפעיל את התוכנית מטעמה קבלני משנה, ספקים ונותני שירותים למיניהם (לרבות חברת אבטחה וחברת הסעות) עליהם לוודא שביטוחיהם כוללים כיסוי לאחריותם בגינם, וכן לדרוש מהם לערוך ביטוחים לכיסוי אחריותם הישירה, או לוודא כי ביטוחיהם יכללו כיסוי לפעילותם ולאחריותם הישירה.

2. הרשות המקומית ו/או הגוף המפעיל את התוכנית מטעמה יוודאו כי בכל ביטוחיהם, המתייחסים לפעילותם במסגרת התכנית, מדינת ישראל - משרד החינוך והרשות המקומית (ככל ואינה הגוף המפעיל את התכנית) יתווספו כמבוטחים נוספים, בכפוף להרחבת שיפוי כמקובל באותו סוג ביטוח.

3. לעניין ביטוח אחריות כלפי צד שלישי של הרשות המקומית ו/או הגוף המפעיל את התוכנית מטעמה - מורים, תלמידים, רכזים, מדריכים, מתנדבים, מלגאים ושאר בעלי התפקידים שאינם מכוסים בביטוח חבות המעבידים של עורך הביטוח כולל רכושם ייחשבו כצד שלישי, והביטוח יכלול סעיף אחריות צולבת.

4. הרשות המקומית ו/או הגוף המפעיל את התוכנית מטעמה יוודאו כי בכל ביטוחיהם, המתייחסים לפעילותם במסגרת התכנית, ייכלל סעיף ויתור על זכות התחלוף / השיבוב כלפי מדינת ישראל - משרד החינוך, הרשות המקומית (ככל ואינה הגוף המפעיל את התוכנית) ועובדיהם של הנ"ל, וכן כלפי המשתתפים ויתר אנשי הצוות במוסדות החינוך בהן מתקיימת התכנית. ויתור כאמור לא יחול בגין נזק בזדון. על אף האמור לעיל, רשות מקומית רשאית להוסיף סעיף בביטוח האחריות כלפי צד שלישי שנערך על ידה, לפיו הוויתור לא יחול ביחס לנזק גוף לתלמידים שאירע כתוצאה ישירה ובלעדית מהוראה בכתב שניתנה על ידי משרד החינוך בניגוד להוראות הדין, ובכפוף לכך שהרשות המקומית הודיעה למשרד החינוך בכתב אודות כך שההנחיה בניגוד להוראות הדין, ומשרד החינוך סירב לשנותה בכתב.

5. הרשות המקומית ו/או הגוף המפעיל את התוכנית מטעמה יהיו אחראים בלעדית כלפי המבוטח לתשלום דמי הביטוח עבור כל הפוליסות לשלם את ההשתתפויות העצמיות הנקובות בכל פוליסה ופוליסה ולמילוי כל החובות המוטלות על המבוטח על פי תנאי הפוליסות.

6. מדינת ישראל, הרשות המקומית (ביחס לבתי הספר/גנים שבתחום אחריותה) שומרים לעצמם את הזכות לקבל אישור על קיום ביטוח או העתקי פוליסות בגין הביטוחים המפורטים לעיל ממי שערך אותם, מעת לעת ולפי דרישה.

7. משרד החינוך רשאי להוציא הנחיות מפורטות נוספות ככל שתידרשנה.

37. לאור התיקון לתקנות מכוח חוק הקייטנות (קייטנה פטורה מרישיון) התשע"ב-2011, רשות שהתכנית שהיא מבקשת להפעיל עומדת בתנאים הכלולים בתיקון ומפורטים להלן- הרשות תהיה פטורה מעמידה בדרישות רישוי קייטנות לפי חוק הקייטנות (רישוי ופיקוח), התש"ן-1990 לגבי תכנית זו, ובכלל זה מקבלת רישיון עסק ואישור חינוכי מהמשרד. מובהר כי במקרה שבו התכנית שהרשות מבקשת להפעיל אינה עומדת בתנאי התיקון, לא תקבל תקצוב עבור התוכנית.

להלן התנאים לתחולת הפטור ממסלול רישוי קייטנות:

1. התכנית מנוהלת על ידי גן ילדים או בית ספר הפועלים ברישיון לפי חוק פיקוח על בתי ספר, התשכ"ט – 1969⁴, או על ידי רשות מקומית;
2. הפעילות נמצאה זכאית לפי הקריטריונים שבקול הקורא, והיא מתקיימת במסגרת התכנית; מודגש כי ככל שמדובר בפעילות החורגת ממסגרת הקריטריונים והתקצוב – תידרש הפעילות כאמור לעמוד בדרישות רישוי קייטנות כנ"ל;
3. הפעילות באה בהמשך לפעילות הלימודית והחינוכית הסדירה במהלך שנת הלימודים של הגוף שמנהל את הקייטנה;
4. הקייטנה מתקיימת בתחום בית ספר, גן ילדים או בתחום מבנה שקיבל אישור ייעודי לכך על ידי הרשות המקומית הכולל מרחב מוגן תקני וכן במבנה העומד בתקנות ובתנאי הבטיחות ע"פ דין (כגון בטיחות אש, חוק הנגישות, חוק תכנון ובנייה וכו').
5. רוב התלמידים המשתתפים בפעילות לומדים באותו בית ספר או גן ילדים המשתתף בתכנית. על הרשות המקומית לוודא מול רשימות התלמידים המשתתפים בתכנית כי תנאי זה מתקיים;
6. פעילות החוץ שנערכת במסגרת התכנית מחוץ לתחום בית הספר, גן הילדים או המבנה המאושר לפעילות לפי העניין, היא פעילות חוץ רגילה ומקובלת ומאושרת במוסדות חינוך במהלך שנת הלימודים, ושמוסד חינוך היה עשוי לקיימה גם במהלך שנת הלימודים.

כאמור, רשות שאינה עומדת בתנאי הפטור – לא תתקצב עבור התוכנית.

רשות המבקשת להרחיב, [טופס הצהרה לקיום הרחבות](#) ביוזמתה ושלא במסגרת תקצוב הקול הקורא את הפעילות לשכבות ד' – ו' או חלק מהן (הן במסגרת שלושת השבועות הראשונים של חודש יולי או גם לאחריהם), ו/או המבקשת לקיים פעילות אחרי התאריך 21.07 תידרש לפעול באחת מחלופות אלה:

1. עמידה בדרישות רישוי קייטנות (כקבוע בחוק הקייטנות (רישוי ופיקוח), תש"ן – 1990) ביחס לשכבות הנוספות ו/או הזמן הנוסף, וקבלת אישורים להפעלת קייטנה לפי מסלול רישוי קייטנות;
2. קבלת פטור מרישוי קייטנות ביחס לשכבות הנוספות או פרק הזמן הנוסף, בכפוף לעמידה בתנאים שלהלן ביחס לפעילות הנוספת:
 - עמידה בתנאים המפורטים בעניין צוות חינוכי (לעיל בסעיף ד); הרשות תמנה מבין אנשי הצוות איש צוות חינוכי שירכז את התנהלות הפעילות הנוספת במוסד החינוך בנוסף לפעילות המתקצבת או באופן ייעודי לפעילות הנוספת שאינה מתקצבת).
 - עמידה בתנאים המפורטים בעניין הכשרה (לעיל בסעיף ד);
 - הרשות תעמוד בתנאים החלים על הפעילות המתקצבת לפי סעיף 2.ז למסמך הקריטריונים הנוגעים לבטיחות, ביטחון וביטוח;
 - עמידה בתנאי הפטור מרישוי קייטנות כמפורט בסעיף 36, בדגש על התנאים המפורטים בפסקאות (4) (קיום הפעילות בתחום בית ספר, גן ילדים או מבנה מאושר), פסקה (5) (רוב תלמידים נמנים על אותו מוסד) ופסקה (6) (פעילות חוץ);
 - רשות המבקשת לקיים פעילות חוץ אחרי מועד סיום התוכנית לפי הקריטריונים או לשכבות ד'–ו' כאמור לעיל בסעיף זה, תקיים פעילות זו באמצעות סמל המוסד של מחלקת הנוער ברשות המקומית, או של מתנ"ס רשותי או של תאגיד עירוני. פעילות החוץ תתקיים בהלימה להוראות חוזרי מנכ"ל טיולים ופעילויות חוץ.

⁴ ס"ח התשכ"ט, עמ' 180.

מובהר כי רשות שלא תעמוד באחד מהתנאים המפורטים בסעיף קטן (ב) – תהיה חייבת ברישוי קייטנות ביחס לשכבות הנוספות או מסגרת הזמן הנוספת.

מובהר ומודגש כי עמידה בתנאים שבסעיף קטן (ב) היא תנאי לתחולת הפטור מרישוי קייטנות בלבד, וכי כל פעילות שאינה כלולה בקריטריונים לתקצוב לא תתקצב בכל מקרה.

באשר לתנאי המפורט בסעיף קטן (ב)(5) לעיל הנוגע לפעילויות חוץ (כלומר התנאי החל על רשות הבוחרת לקיים פעילות חוץ נוספת באמצעות סמל מוסד רשותי) – יובהר כי טיולים ופעילויות חוץ יתקיימו במלואם רק דרך סמל המוסד שניתן למחלקת הנוער ברשות/למתנ"ס הרשותי/ לתאגיד עירוני. הרשות תהיה אחראית על קיום פעילות החוץ בהלימה להנחיות חוזרי מנכ"ל טיולים ופעילות חוץ כולל היבטי שילוח ובקרה, ותתקיים בכפוף לקבלת אישור טיול והכנת תיק אחראי טיול מלא עבור כל פעילות. רשות המבקשת לקיים פעילות חוץ ואין ביכולתה לעמוד בתנאי זה – תעמוד בדרישות רישוי קייטנות עבור הפעילות הנוספת.

רשות המבקשת לקיים פעילות נוספת שאינה מתקצבת כאמור, תחתום על טופס הצהרה לקיום הרחבות:

טופס הצהרה לקיום הרחבות

38. הרשות המקומית תפעל על פי מסמך הנהלים וההנחיות המותאמים בגנים וביסודי מטעם משרד החינוך לתכנית "הגנים וביה"ס של החופש הגדול" כתנאי סף להפעלת הקול קורא (ובהם הנחיות מצילות חיים בתחום הביטחון, בטיחות, שעת חירום ועזרה ראשונה).

39. כתנאי לאישור הפעלת התוכנית וקבלת תקצוב, מורשי החתימה ברשות, גזבר וראש רשות, יצהירו בחתימה דיגיטלית במערכת הממוחשבת על אישורם לסעיפים הבאים:

1. אני מתחייב בזאת לקיים את התוכנית "הגנים ובית הספר של החופש הגדול" לשנת תשפ"ה על פי המתווה, ההנחיות והנהלים שמופיעים במסמך הקריטריונים לתוכנית.
2. אני מסמך בזאת את הרכזים הרשותיים:
 1. רכז רשותי בבתי הספר: שם- _____, ת"ז- _____ לפעול בכל שלבי המערכת, לרבות הצהרות לצורך קבלת אישור ההפעלה לכל בית ספר.
 2. רכז רשותי בגני הילדים: שם- _____, ת"ז- _____ לפעול בכל שלבי המערכת, לרבות הצהרות לצורך קבלת אישור ההפעלה לכל בית ספר.
40. על הרכז הרשותי של בתי הספר, שמונה ואושר ע"י מורשי החתימה ברשות בשלב המענה לקול הקורא, להצהיר כי התוכנית תפעל בבית הספר על פי הסעיפים הבאים:
 1. קיימת תכנית עבודה פדגוגית המאושרת על ידי המפקח/ת הכולל/ת. (יוצג סטאטוס האישור ע"י הפיקוח).
 2. בוח האדם בתוכנית מועסק על פי כל המאפיינים והתנאים המופיעים במסמך הקריטריונים.
 3. קיים אישור ממשטרת ישראל, שכוח האדם המועסק במסגרת התכנית עונה על דרישות חוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים, התשס"א-2001 וחוק למניעת העסקה במוסדות מסוימים של מי שהורשע באלימות כלפי ילדים וחסרי ישע, התשפ"ג-2023.
 4. קיים אישור מוכנות בתחום הבטיחות למוסד החינוכי (האישור תקף עד 31 באוג' לאותה שנה"ל). הרשות המקומית כבעלת מבני החינוך החצרות והציוד בהם אחראית לדאוג לתקינותם טרם תחילת התכנית.
 5. הרכז/ת וסגן/ית הרכז/ת במוסד עברו הכשרה בת שלוש שעות בנושא בטחון, בטיחות, שע"ח ופעילות חוץ, ע"י יחידת הביטחון והחירום של הרשות המקומית.
 6. קיים אישור משרד הבריאות (אם במסגרת התכנית מוגש מזון)
 7. קיום התוכנית על פי המתווה, ההנחיות והנהלים שמופיעים במסמך הקריטריונים לתוכנית.
 8. הרשות עומדת בכל תנאי הפטור מרישוי קייטנות.
 9. כל המסמכים הרלוונטיים מצויים בתיק התוכנית בבית הספר ויוצגו לבקר המגיע לבית הספר.

10. אם הרשות המקומית מקיימת הוספות לתכנית על חשבונה ללא תקצוב מטעם המשרד, על הרכז לפרט מהי הפעילות הנוספת, ולהצהיר כי הפעילות עומדת בתנאים המפורטים במסמך הקריטריונים לגבי פעילות נוספת שאינה מתוקצבת (להלן בס' 42).
41. על הרכז הרשותי של גני הילדים, שמונה ואושר ע"י מורשי החתימה ברשות בשלב המענה לקול הקורא, להצהיר כי התוכנית תפעל בגני הילדים על פי הסעיפים הבאים:
 1. קיימת תכנית עבודה רשותית הכוללת שני חלקים שהועלו למערכת על-ידי הרכז הרשותי: תכנית עבודה פדגוגית שנכתבה בטופס המקוון בתוך המערכת שנבדקה ואושרה בחתימת מפקחת גני הילדים בתוך המערכת. והועלה למערכת קובץ מצבת כוח אדם ששובץ ואושר על-ידי הרשות. (יוצג סטטוס אישור במערכת)
 2. קיימת תכנית עבודה גנית שהוגשה לרכז/ת גני הילדים ברשות ועותק ממנה נמצא מונגש בגן הילדים בקלסר של התכנית.
 3. כוח האדם בתוכנית מועסק על פי כל המאפיינים והתנאים המופיעים במסמך הקריטריונים.
 4. קיים אישור ממשטרת ישראל, שכוח האדם המועסק במסגרת התכנית עונה על דרישות חוק למניעת העסקה של עברייני מין במוסדות מסוימים, התשס"א-2001 וחוק למניעת העסקה במוסדות מסוימים של מי שהורשע באליומות כלפי ילדים וחסרי ישע, התשפ"ג-2023.
 5. קיים אישור מוכנות בתחום הבטיחות למוסד החינוכי (האישור תקף עד 31 באוג' לאותה שנה"ל). הרשות המקומית כבעלת מבני החינוך החצרות והציוד בהם אחראית לדאוג לתקינותם טרם תחילת התכנית.
 6. בגן רגיל- גננת מוסמכת ותומכת חינוך תומכת חינוך, במודל אשכול הגנים- סיעת הגן בתפקיד הגננת (7-5 גנים עליהן אחראית גננת מוסמכת) ויש גננת מוסמכת שמנהלת אשכול גנים של 5-7 גנים - כולן עברו הכשרה בת שלוש שעות בנושא בטחון, בטיחות, שע"ח ופעילות חוץ, ע"י יחידת הביטחון והחירום של הרשות המקומית.
 7. קיים אישור משרד הבריאות (אם במסגרת התכנית מוגש מזון)
 8. קיום התוכנית על פי המתווה, ההנחיות והנהלים שמופיעים במסמך הקריטריונים לתוכנית.
 9. הרשות עומדת בכל תנאי הפטור מרישוי קייטנות כמפורט בסעיף 36 לעיל.
 10. כל המסמכים הרלוונטים מצויים בתיק התוכנית בגן הילדים ובידי הרכז/ת הרשותי/ת בגני ילדים ויוצגו לבקר המגיע לגן הילדים.
 11. אם הרשות המקומית מקיימת הוספות לתכנית על חשבונה ללא תקצוב מטעם המשרד, על הרכז לפרט מהי הפעילות הנוספת, ולהצהיר כי הפעילות עומדת בתנאים המפורטים במסמך הקריטריונים לגבי פעילות נוספת שאינה מתוקצבת לצורך מתן פטור מרישוי עסק לפי חוק הקייטנות (כאמור לעיל בסעיף 35).
42. רכזות וסגניות התוכנית בבתי הספר, הגננות ורכזות הגנים יקבלו תדריך והכשרה מיחידת הביטחון ברשות המקומית בנושא ביטחון, בטיחות, שע"ח ופעילות חוץ כמפורט במסמך הנחיות משרד החינוך כתנאי לקבלת אישור הפעלת התוכנית במבנה בית הספר ומבנה הגן.
43. כל המוסדות בתוכנית יפעלו בהתאם לאורחות החיים העדכניים למועד פתיחת הפעילות. (הנהלים מתעדכנים בפורטל מוסדות חינוך בהתאם להנחיות משרד הבריאות).
44. ככל שתתקבל החלטה על קיומה של התכנית "הגנים ובית ספר של החופש הגדול" בשגרת חירום (קורונה, מבצע צבאי וכו') יש לפעול על פי הנהלים וההנחיות שיפורסמו בפורטל משרד החינוך, כפי שיפורסמו על ידי משרד החינוך.
45. ככל שיוגדר במוסד מצב חירום שלא מאפשר למידה פיזית, על הרשות להגיש בקשה חריגה למשרד החינוך לסגירת הפעילות הפיזית במוסדות ו/או להעברתה ללמידה מרחוק.

46. ככל שמשרד החינוך יאשר למידה מרחוק, הלמידה תתמקד בהפעלות לימודיות, חברתיות ורגשיות ובשמירה על קשר אישי עם הלומדים. יש לקיים מפגשי למידה סינכרוניים, אשר יהוו לפחות 50% ממסגרת זמן הלמידה בתכנית.
47. למען הסר ספק ללא אישור משרד החינוך לא תתקצב למידה מרחוק.
48. הרשות מתחייבת לפעול על פי נהלי המערכת המקוונת על פי ההנחיות הבאות:
 1. מענה לקול הקורא - כמענה לקול הקורא, תחתית הרשות בחתימה דיגיטלית את הגזבר וראש הרשות. מועד אחרון לשלב זה הינו: 23.6.25
 2. ליווי פדגוגי- הרשות תציין האם היא מעוניינת בליווי פדגוגי ובאיזה הקף עד לתאריך 26.6.
 3. הגשת תכנית עבודה מקוונת - בשני שלבים : הראשון- מילוי טופס מקוון עם פרטים כלליים על התכנית (פרטי כח אדם, תוכניות חיצוניות, פעילות חוץ ועוד) השני- העלאת קובץ PDF הכולל את פירוט הפעילויות המתוכננות במהלך הפעלת התכנית, עד ה- 26.6.
 4. בקשות חריגות – העלאת בקשות חריגות רשותיות / מוסדיות למערכת המקוונת. אישור/דחיית בקשות חריגות יתבצע על ידי הרפרנטית המחוזית של בתי הספר/גני הילדים, עד ה- 26.6.
 5. רישום ילדים – על פי חלוקה לשכבות הגיל. שליפת נתונים של רישום ילדים ברמת מטה ומחוז תתבצע מדי שבוע, עד לסגירת המערכת המקוונת ב- 26.6.
 6. אישור הפעלה –אישור במערכת המקוונת, על ידי הרכז הרשותי, על הצהרת קיום הקריטריונים הנדרשים בכל מוסד לצורך קבלת אישור הפעלה. ברמת בתי"ס וגני הילדים. (ראו סעיפים 34-35)
49. במהלך חודש יולי תתבצע בקרה על הפעלת התוכנית שיבדוק ביצוע בפועל של התוכנית, על פי הסטנדרטים שהוגדרו, וכן תיבדק מידת שביעות הרצון מהתוכנית.

ח. סעיף תנאי תשלום ודוחות ביצוע (בהלימה לנספח 1 - מבנה תקציבי)

1. תנאי סף לקבלת התקצוב הוא התחייבות של הרשות/הבעלות, שלא גבתה בעבר או תגבה בעתיד כספים מההורים עבור התוכנית נשוא מסמך זה. זאת, מעבר לסכומים הנקובים במסמך זה.
2. העברת התקציב ממשרד החינוך לרשויות תיעשה במודל של הקצבה לרשויות המקומיות, על פי התעריף שנקבע למשתתף, כפי שפורט לעיל.
3. כדי להקל על הרשויות המקומיות, המשרד יעביר עד ה- 1.7.25 מקדמה בגובה 40% מהתקציב המיועד לתוכנית, בהתאם למספר התלמידים הזכאים להשתתף, בכפוף לקריטריונים שהגדיר המשרד, ולאחר קבלת כלל ההתחייבות בהתאם לסעיפים 38-40. המקדמות תשולמנה בהתאם לבקשות הרשות ואישור עמידה בקריטריונים על ידי המשרד.
4. עם תום הפעילות, החל מה- 21.7.25 ולא יאוחר מיום 30.9.25 יעבירו הרשויות המקומיות דוחות ביצוע חתומים על ידי גזבר הרשות ומנהל אגף החינוך, בהתאם למסמך הנהלים מטעם משרד החינוך. ככל שהדיווח יגיע במועד מוקדם יותר, המשרד ייערך לבצע את התשלום הסופי והשלמה לדוח ביצוע מוקדם יותר. יובהר כי מועדי התשלום יהיו בכפוף למועדי התשלום הקבועים של המשרד. יובהר כי לא תינתן ארכה נוספת מעבר ל- 30.9.25, אלא אם לפני המועד האחרון (30.9.25) הוגשה בקשה מנומקת לקבלת ארכה שהתקבלה על ידי המשרד. הגשת דו"ח לאחר התאריך הסופי ללא קבלת ארכה מהמשרד, לא תאפשר תוספת תשלום וההתחשבנות הסופית תהיה רק לעניין קיזוז.

5. דוחות הביצוע יכללו, בין היתר, את הנתונים האלה: מספר התלמידים שנרשמו לתוכנית והשתתפו בפועל בתוכנית בכל בית הספר, בכל שבוע פעילות והיקף התשלום בפועל לטובת הפעילות עבור כל אחד מסלי התקצוב.
6. יודגש שעומדת בפני כל רשות האפשרות להעביר עד 25% מסל לסל, ובלבד שהרשות תעמוד בקריטריונים שהציב המשרד. זאת ועוד: סל ניהול ותפעול הפרויקט לא יוכל לעלות על 15% מסך התקצוב הנורמטיבי (שכולל את ההכנסות הנורמטיביות של הרשות מהמשרד וההורים כפי שהוגדרו במסמך זה). יודגש כי בכל מקרה הרשות לא תחרוג מהתקציב המוגדר בנספח 1 - במבנה התקציבי של התוכנית.
7. לתשומת ליבכם, התקצוב הנורמטיבי יקבע על פי מספר הנרשמים. אולם, התשלום הסופי יהיה בהתאם למספר המשתתפים בפועל במוסד, בהתאם לנתוני בקרה ממוצעים של שלושת השבועות, ובתוספת של עד 25% בהיקף המשתתפים בפועל. במקרים בהם לא התבצעה בקרה, התשלום יהא בהתאם להצהרת הרשות, מגובה בנתוני נוכחות כיתתיים כתימוכין. על הרשות ולשמור את דוחות הנוכחות הכיתתיים והגניים המקוריים וכן כל מסמך רלוונטי לצורכי הביקורת בתוכנית על ידי משרד החינוך. יודגש, שבכל מקרה התשלום יעשה בהתאם למספר ימי הפעילות בפועל בימים א'-ה'.
8. באחריות הרשות לוודא כי גורמי הבקרה מטעם המשרד יוכלו לבצע בקרה נאותה, יובהר כי מוסד שיסרב לבקרה או לכל הנחייה שתופץ בנושא הבקרה יקוזז תקציב המוסד, כל תיעוד נדרש שלא יימסר יחשב כרכיב שלא קיים.
9. תקצוב הפעילות הינו בכפוף לקיום תקציב ולאישורו.
10. לאחר קבלת דוחות הביצוע ואישורם, תתבצע התחשבנות בין המשרד לרשויות, ובהתאמה תועבר ההשלמה התקציבית או יקוזזו הכספים העודפים. יובהר שרשות שלא תגיש דיווח כנדרש ובמועד, יקוזזו התשלומים שהועברו לה בגין תוכנית זו מכל תשלום המגיע לה על ידי המדינה.
11. ככל שרשות תרצה לערער על תשלום ששולם, היא תוכל לעשות זאת, לא יאוחר מה- 1.2.26. ככל שהמשרד יבקש אסמכתאות לדיון בבקשת הערעור, על הרשות להעביר אותן עד שבועיים מקבלת פניית המשרד.
12. המשרד יבדוק את דוחות הביצוע ואת האסמכתאות המבססות להוצאות שדווחו, לרבות תיעוד אשר נדרש לצורך ביסוס הזכאות של המדריכים/רכזים בבתי הספר לשכר בתעריף "מורה" (לפחות 75 שקל ברוטו לשעה). אם יתברר מהביקורת כי דווחו הוצאות שלא על פי המתחייב מהוראות הקול קורא או ללא אסמכתאות מבססות, המשרד יפחית על פי שיקול דעתו את ההוצאות שחרגו, מכל סכום אשר יגיע לרשות ממשרד החינוך.
13. ככל שרשות לא תשתף פעולה ולא תעביר את אשר נדרש על ידי הביקורת מטעם משרד החינוך, יפחית המשרד את הסכומים ששולמו במסגרת קול קורא זה מכל סכום אשר יגיע לרשות ממשרד החינוך.
14. ביצוע הקיזוז יעשה רק לאחר שניתנה לרשות המקומית הזדמנות להשמיע טענותיה בקשר עם פערי הדיווח מטעמה למול דוח הבקרה. העבירה הרשות המקומית את התייחסותה לדוחות הבקרה, ישיב המשרד לתשובת הרשות המקומית, באותו פרק זמן שניתן לרשות להגיב.
15. א. משרד החינוך לא יתקצב רשות אשר התקשרה עם גורם מפעיל בכל מקרה בו קיימת כנגד המפעיל או אורגן שלו חקירה או הוגש נגדו כתב אישום או שהורשע בעבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה, אינו ראוי לשמש כמפעיל המספק שירות לפי קול קורא זה. ככל שדבר קיומה של חקירה, כתב אישום או הרשעה יובא לידיעת המשרד במועד מאוחר מהמועד בו החל התקצוב – מוסמך המשרד להפסיק את התקצוב מרגע שיגיע אליו מידע כאמור, וכן לדרוש השבה ולקזז תקצוב שהועבר קודם הגיע אליו מידע כאמור, בכפוף לשיקול דעתו ולנסיבות המקרה.
- ב. משרד החינוך לא יתקצב רשות שתתקשר עם גורם מפעיל שהוא או אורגן שלו שחרג מהותית מתנאי קריטריונים לתקצוב אלו, או שחרג מנהלי משרד החינוך ביחס לשירותים אותם נתבקש לספק, או אם קיימת נגדו או כנגד אורגן שלו החלטה מינהלית על התנהלות לא תקינה - גם אם ההתנהלות הלא תקינה של הגורם המפעיל או האורגן שלו קשורה בפעילות אחרת של המשרד או של גוף ציבורי אחר, או שההחלטה בעניינו התקבלה על ידי יחידה אחרת במשרד/גוף ציבורי אחר. במקרה בו העובדות הרלבנטיות יובאו לידיעת המשרד במועד מאוחר למועד בו

החל התקצוב - מוסמך המשרד להפסיק את התקצוב מרגע שיגיע אליו מידע כאמור, וכן לדרוש השבה ולקזז תקצוב שהועבר קודם הגיע אליו מידע כאמור, בכפוף לשיקול דעתו ולנסיבות המקרה.
ג. החלטה בהתאם לסעיפים א-ב תתקבל רק לאחר שניתנה לרשות הזדמנות להשמיע טענותיה.

ט. בקרה ועיצומים

אם הרשות לא תעמוד בתנאי הסף או התברר כי לא הפעילה את התוכנית על פי המתווה המקצועי והתקציבי המחייב וכפי שהציגה בפני המשרד, או כי שילמה שכר שלא על פי החוק, או כי לא עמדה בהתחייבות החתימה, או כי הפסיקה את פעילות התוכנית ולא דיווחה על כך, או אם יתברר כי תוקצבה בכפילות על ידי משרד ממשלתי אחר, תקוזז ההקצבה שניתנה לה על ידי המשרד. כמו כן יוכל המשרד, בהחלטה מנומקת, לא לאפשר לה להגיש בקשה להקצבה בשנה לאחר מכן.

מאיר שמעוני מנכ"ל משרד החינוך	דודי מזרחי מנהל אגף בכיר מינהל כלכלה ותקציבים	מירב כהן סגן חשב המשרד אגף כספים וחשבונות	עו"ד שנית פנחסי- הראל סגנית בכירה ליועצת המשפטית	אתי סאסי סגנית בכירה למנהלת המינהל הפדגוגי
מאיר שמעוני המנהל הכלכלי	ב. רחל חסין 18/06/2025		שנית פנחסי-הראל	אתי סאסי

נספח 1: נספח תקציבי

הרכיבים הממומנים על ידי משרד החינוך וההורים

תקצוב הרשויות וגביית התשלום מההורים יבוצעו בהתאם למדד הלמ"ס שהיה בתוקף בשנת הלימודים תשפ"ה

▪ תקצוב לפי תלמיד עבור ארבעה סלי תקצוב

בתי ספר - עלות למסגרת לתלמיד - 100% השתתפות מדינה + הורים

סוג המסגרת	סל ניהול ותפעול הפרויקט נורמטיבי	סל שכר מדריכים נורמטיבי	סל העשרה נורמטיבי	סל גמיש נורמטיבי	סה"כ לשבוע למסגרת נורמטיבית	סה"כ ל-15 יום (שלושה שבועות)	סה"כ לתלמיד לשבוע	סה"כ תקציב לתלמיד ליום	סה"כ לתלמיד ל-15 יום (שלושה שבועות)
בית ספר - תקציב למסגרת נורמטיבית בחינוך הרגיל	396	3,108	1,550	1,000	6,054	18,162	216	43	649
בית ספר - תקציב למסגרת נורמטיבית בחינוך המיוחד	324	3,108	1,215	300	4,947	14,840	618	124	1,855

1. מספר ילדים ממוצע נורמטיבי לחישוב בבתי הספר – 28

גני ילדים - עלות למסגרת לתלמיד - 100% השתתפות מדינה + הורים

סוג המסגרת	סל ניהול ותפעול שבועי נורמטיבי	סל שכר מדריכים שבועי נורמטיבי	סל העשרה שבועי נורמטיבי	סל גמיש שבועי נורמטיבי	סה"כ לשבוע למסגרת נורמטיבית	סה"כ ל-15 יום (שלושה שבועות)	סה"כ עלות נורמטיבית לתלמיד ליום	סה"כ עלות נורמטיבית לתלמיד לשבוע	סה"כ לתלמיד ל-15 יום (שלושה שבועות)
גני ילדים - תקציב למסגרת נורמטיבית בחינוך הרגיל	429.2	3,932.1	1,400.0	800.0	6,561.3	19,684.0	52.5	262.5	787.4

2. מספר ילדים ממוצע נורמטיבי לחישוב בגני הילדים – 25

תקצוב קבוע לפי מוסד – 100% מימון של משרד החינוך

תקצוב קבוע לבית ספר שנכנס לתוכנית שנרשמו אליה עד 150 תלמידים – יועבר על פי מפתח עלות למוסד				
רכזת	אבטחה	סך הכול למוסד לשבוע	סך הכול למוסד ל־ 15 יום	סך הכול למוסד ליום
4,213	1,753	5,965	17,896	1,193
רכזת אחת לבית ספר שעובדת 38 שעות בממוצע בשבוע (שבע שעות - משעה שבע ועד שתיים + תשע שעות הכנה עבור כל תקופת הפעילות). התעריף - לפחות 75 שקל ברוטו + *עלויות מעסיק (כולל נסיעות) + מע"מ (סך הכול תעריף של 103.6 שקל לשעה) שש שעות ביום (משבע וחצי ועד אחת וחצי)				

3. הסכומים כוללים 7% תקורה

תקצוב קבוע לבית ספר שנכנס לתוכנית שנרשמו אליה למעלה מ־150 תלמידים – יועבר על פי מפתח עלות למוסד				
רכזת וסגנית רכזת	אבטחה	סך הכול למוסד לשבוע	סך הכול למוסד ל־ 15 יום	סך הכול למוסד ליום
7,649	1,753	9,402	28,205	1,880.3
רכזת אחת לבית ספר שעובדת 38 שעות בממוצע בשבוע (שבע שעות - משעה שבע ועד שתיים + תשע שעות הכנה עבור כל תקופת הפעילות). נוסף על כך סגנית רכזת שעובדת 31 שעות בשבוע – סך הכול שש שעות ביום + שלוש שעות הכנה עבור כל תקופת הפעילות התעריף - לפחות 75 שקל ברוטו + עלויות מעסיק (כולל נסיעות) + מע"מ (סך הכול תעריף של 103.6 שקל לשעה) שש שעות ביום (משבע וחצי ועד אחת וחצי)				

* הסכומים כוללים 7% תקורה

תקצוב קבוע לרשות המקומית עבור רכזת גני הילדים – 100% מימון של משרד החינוך

משרד החינוך יתקצב רכזות גנים ברשויות, וזאת במפתח של חמש שעות עבודה ביום ושעת הכנה סה"כ 6 שעות, בתעריף משוקלל של שכר גננת (לפחות 75 ₪ בשעה), במפתח של רכזת אחת עבור כל 5 – 7 גנים ביישוב שבהם המדריכה המובילה איננה גננת מוסמכת.

▪ היקף השתתפות המשרד והורי התלמידים הנוטלים חלק בתוכנית**

בתי ספר – חינוך רגיל

סה"כ השתתפות המשרד עבור 15 יום (תקצוב פר-תלמיד + אומדן של התקצוב המוסדי לרמת תלמיד)	סה"כ גבייה מההורים עבור 15 יום	סה"כ עלות לתלמיד עבור 15 יום	השתתפות המשרד ליום עבור הרכיב השוטף (דיפרנציאלי בהתאם לאשכול הלמ"ס)	גבייה מההורים ליום - פעילות שוטפת	סה"כ עלות תלמיד ליום	עלות תלמיד ליום - עלויות קבועות מוסדיות (100% מימון משרד החינוך)	עלות תלמיד ליום - פעילות שוטפת	אשכול למ"ס
699.0	75	774.0	38.2	5	51.6	8.4	43.2	1
699.0	75	774.0	38.2	5	51.6	8.4	43.2	2
699.0	75	774.0	38.2	5	51.6	8.4	43.2	3
699.0	75	774.0	38.2	5	51.6	8.4	43.2	4
474.0	300	774.0	23.2	20	51.6	8.4	43.2	5
474.0	300	774.0	23.2	20	51.6	8.4	43.2	6
474.0	300	774.0	23.2	20	51.6	8.4	43.2	7
324.0	450	774.0	13.2	30	51.6	8.4	43.2	8
324.0	450	774.0	13.2	30	51.6	8.4	43.2	9
324.0	450	774.0	13.2	30	51.6	8.4	43.2	10

בתי ספר – חינוך מיוחד

אשכול למ"ס	עלות תלמיד ליום - פעילות שוטפת	עלות תלמיד ליום - עלויות קבועות מוסדיות (100% מימון משרד החינוך)	סה"כ עלות תלמיד ליום	גבייה מההורים ליום - פעילות שוטפת	השתתפות המשרד ליום עבור הרכיב השוטף (דיפרנציאלי בהתאם לאשכול הלמ"ס)	סה"כ עלות לתלמיד עבור 15 יום	סה"כ גבייה מההורים עבור 15 יום	סה"כ השתתפות המשרד עבור 15 יום (תקצוב פר-תלמיד + אומדן של התקצוב המוסדי לרמת תלמיד)
1	123.7	8.4	132.0	5	118.7	1980.0	75	1,905.3
2	123.7	8.4	132.0	5	118.7	1980.0	75	1,905.3
3	123.7	8.4	132.0	5	118.7	1980.0	75	1,905.3
4	123.7	8.4	132.0	5	118.7	1980.0	75	1,905.3
5	123.7	8.4	132.0	20	103.7	1980.0	300	1,680.3
6	123.7	8.4	132.0	20	103.7	1980.0	300	1,680.3
7	123.7	8.4	132.0	20	103.7	1980.0	300	1,680.3
8	123.7	8.4	132.0	30	93.7	1980.0	450	1,530.3
9	123.7	8.4	132.0	30	93.7	1980.0	450	1,530.3
10	123.7	8.4	132.0	30	93.7	1980.0	450	1,530.3

גני ילדים – חינוך רגיל

אשכול למ"ס	עלות תלמיד ליום - פעילות שוטפת	עלות תלמיד ליום - עלויות קבועות מוסדיות (100% מימון משרד החינוך)	סה"כ עלות תלמיד ליום	גבייה מההורים ליום - פעילות שוטפת	השתתפות המשרד ליום עבור הרכיב השוטף (דיפרנציאלי בהתאם לאשכול הלמ"ס)	סה"כ עלות לתלמיד עבור 15 יום	סה"כ גבייה מההורים עבור 15 יום	סה"כ השתתפות המשרד עבור 15 יום (תקצוב פר-תלמיד + אומדן של התקצוב המוסדי לרמת תלמיד)
1	52.5	0.0	52.5	5	47.5	787.4	75	712.4
2	52.5	0.0	52.5	5	47.5	787.4	75	712.4
3	52.5	0.0	52.5	5	47.5	787.4	75	712.4
4	52.5	0.0	52.5	5	47.5	787.4	75	712.4
5	52.5	0.0	52.5	20	32.5	787.4	300	487.4
6	52.5	0.0	52.5	20	32.5	787.4	300	487.4
7	52.5	0.0	52.5	20	32.5	787.4	300	487.4
8	52.5	0.0	52.5	30	22.5	787.4	450	337.4
9	52.5	0.0	52.5	30	22.5	787.4	450	337.4
10	52.5	0.0	52.5	30	22.5	787.4	450	337.4

* לא כולל תקצוב נוסף בגין הסעות תלמידים ורשויות באשכולות אשר יועבר מהמשרד בנפרד, באשכולות 1-4 ב- 100% השתתפות ובאשכולות 5-10 בהתאם לשיעור ההשתתפות במהלך שנת הלימודים הרגילה. וכן לא כולל עלות תקצוב נוספת עבור תומכת חינוך אישית או רפואית שעבדה במהלך כל השנה כמובא בסעיף ה.1. לעיל.

** מדובר רק באומדן כתוצאה מהתרגום של התקצוב למוסד לתקצוב לפי תלמיד. התקציב המדויק לרשות ייקבע לפי נוסחאות התקצוב כפי שנרשמו בטבלאות א-ב.